

Szegedi-Szabó Béla

KRUMPLI

avagy a legjobb hely a világon

Viharos délután volt, a gólyák sem merészeltek a fészükben maradni, inkább a tó menti bodzabokor alá menekültek.

A kutyaház teteje úgy kopogott, mintha sörétes puskával lőtték volna.

Ítéletidő dühöngött, de senki nem tette neki szóvá, hogy mennyi körte- és almafa termését veri el. De nemcsak eső volt ez, nemcsak vihar és égdörgés, hanem valódi ajtókopogás: erre kapta fel a fejét a Czukor család.

Czukor Viktor, Czukor Kankalin és a mindig szigorú papa, Czukor Ede, meg persze a mama, Sára. És történt mindez egy bágyadtan füstölgő faluban.

Kis házai úgy pipáztak téli alkonyok idején, akár füstölgő szigetecskék az óceánban.

– Ki ez már megint? – fanyalgott a fotelból Czukor papa.

– Hogy-hogy megint?! – nézett rá Sára. – Már egy éve nem járt nálunk senki.

– Egy éve?! – emelte le szemüvegét Ede. – Nekem bizony úgy tűnik, Libalegelő Károlyék mintha tegnap lettek volna itt. Még érzem a szagukat.

– Mitől lettél ilyen kényes!? – vetette közbe Sára.

A világ ekkor már tele volt gépekkel, Czukorék udvarában is különféle vaspókok henyéltek: traktor, kombajn és még annyi minden.

Czukor Ede, ha eljött az idő, felpattant valamely járgányára és kiviharzott a hátsó kapun. Oly nagy felleget hagyott ilyenkor maga után, mint amikor egy egész tepsi porcukros sütemény fölött tüszent az ember.

A hosszú, nyári estéken krumplibogarak szálltostak berregve, akár az öreg vekkerek. Kankalin kis repülőknak képzelte őket, amelyek nem találják a leszállópályát.

Viktor és Kankalin imádta nézni a házuk fölött rongyszőnyegként lebegő, házitészta-formájú felhőket.

Viktor, aki korántsem volt olvadékony cukorból, jól bírta az esőt, sőt, imádta a viharokat, de tiszta szívből utálta a margarinkrémes tortákat, amelyeket Pironka néni küldött neki a születésnapjára.

– Hallod a vihart, Kankalin? Gyere, nézzük meg közelebbről!

– És? Ha valami baj történik?

– Csak elsétálunk az Öreg Tanyáig.

– És ha anyuék megtudják?!

– Nem tudják meg. Ők nem látnak odáig.

– Hogy-hogy? – csodálkozott Kankalin.

– Mert mindig csak lefelé néznek – felelte szórakozottan Viktor. – Idefigyelj, Kankalin! Meg kell menteni a falunkat! Érted? Azt szeretném, ha Krumpli ismét felvirágozna, ha nem csak a krumplibogarak röpködnének!

Na, de kanyarodjunk vissza a traktorista Czukor Edéhez.

Czukor Ede úgy szerette a piros traktorokat, mint ahogy a költők a saját verseiket.

Akadtt vagy hét–nyolc szép példány az udvaron, azok alkatrészeit fúrta-faragta, pátyolgatta.

Czukor Ede minden hétvégén a helyi újságot bújta, és hozzá vásári savanyúcukrot szopogatott, de arról fogalma sem volt, mit folyik egy, két vagy három dűlővel arrébb.

Ha rákérdeznél, mikor lesz kolbászipiac, csak tátogna, mint a hal.

– A hírekre nem kell emlékezni, fiam – mondogatta ropogós cukorkristályokkal a bajszaán. – Azokat csak bámulni szokás. Amint átböngészted, máris, mint a padlástéri szalonnafüstölő füstje, tűnik a semmibe.

De akkor mi értelme, kérdezhetnéd.

Nos, Czukor Viktornak megvolt erről a véleménye. Fújtt is minden alkalommal, mint a vadmacska, amikor Krumpli egyetlen koszos újságosa mellett elhaladt.

Legjobb lenne egy óriás kötőtűvel átdöfni a híreket, mondogatta, és ilyenkor Kankalin elképzelte, amint Pironka néni aransárga tűivel még kora reggel kilyuggatják a szennylapok címeit.

– Ezek a történet nélküli történetek az Álomkört hozzák ránk – okoskodott Viktor.

Ismét kopogás hallatszott, de mire bágyadt Czukor papa, vagyis Ede az ajtóhoz somfordált, már abba is maradt. Amikor megpróbált kilesni, keresztülhúzott rajta a huzat.

– Régóta élek már Krumpliban, de ilyet még én sem tapasztaltam – vágta be az ajtót meglepődve.

– És ha mégis? – nézett rá a felesége, Sára.

– Mi mégis?!

– Ha mégis kopogott valaki?

– Akkor az a valaki *láthatatlan*. Viharban különben sem szokás közlekedni. Pláne kopogatni. Mondd, Sára, tán csak nem hiszel a láthatatlan lények létezésében?

A mennydörgés azonban nem akart abbamaradni, mintha légi háború zajlott volna odafenn.

Kankalin elmélázva tisztogatta körmei alól Krumpli falu morzsalékos földjét.

Sára éppen egy leforrázott fácán tollait tépdeste a vízzel teli fazék mellett.

Ede apa visszatért kedvenc ülőalkalmatosságához; a fotel rugóit hajlítgatta rozsdás harapófogójával.

Egyedül Czukor Viktor nem hagyta abba a töprengést.

Először Pironka néni margarinos tortájának díszait bámulta, majd az ebédlőasztal fölött ide-oda cikázó legyek balett-előadását.

– Odakinn felejtettem a ruhákat! – szólt a bugyogó víz mellől Sára.

– Ez mit jelent? – nézett ki az újságból unottan Ede.

– Neked semmit!

Viktor jól ismerte családjá minden tagját, sejtette okát a túlzott nyegleségnek, a helytelen és haszontalan újságotolás mellett Krumpli különös éghajlatának tudta be a dolgot.

Krumpli egy kivájt, teknőszerű völgy mélyén pihent, egy olyan poros meder legalján, amely fölött, ha csak egyetlen szürke felleg is megjelent, életunt lakói akár munka közben is képesek voltak elszundikálni.

– Nálunk oly mélyre ereszkednek a felhők, mint sehol a Földön. Olyan óriási a köd, hogy még az olvasószemüvegek és a legelésző birkanyájak is könnyezni kezdenek. Olykor

csak világító lámpással találod meg az ágyad – állapította meg bőszen Viktor, de soha senki nem figyelt rá.

Ez a fura bágyadtságot keltő baktérium, vattacukor-buborék, köd-vírus a levegőben terjedt, észrevétlenül és körmönfontan, hatását még tovább súlyosbította, ha valaki egész nap tévézett vagy túl sok szennylapot olvasott.

A család többi tagja észre sem vette, amikor Viktor váratlanul elsomfordált a konyha irányába, majd megállt a rozoga bejárati ajtó előtt.

Az imént kopogtak, villant át az agyán, de nem az eső, és nem is a vihar.

De akkor vajon kicsoda?

Czukor Viktor lazán kilökte az ajtót.

Drótkefeszerű, vörös haját, amit még Czukor Manótól, gabonakereskedő dédapjától örökölt, rögtön megmarkolta a vihar, cibálta, mint a cirokseprűt.

Krumpli falu összes kacatja, nájlonya, tejeszacskója, ikeás szekrénye és bögréje ott röpködött az orra előtt.

Sehol senki, de ki is olyan ostoba, hogy ilyen viharban kimerészkedik, motyogta Viktor, csak a Kolompárék sátra rezeg a láthatáron, akár a malacbőr-kocsonya.

De Kolompárékat ez nemigen zavarta, odabenn pipáztak, és a füst vidáman kígyózott az ég felé.

Viktor úgy képzelte, hogy Kolompárék valódi indiánok, nem is akármilyenek, hanem az utolsó sziú törzs pörköltízű leszármazottai, akik csak nemrég ásták el a csatabárdot. Hosszú, földig érő köpönyegben jártak. Arcukon ott parázlott a rézbőrű alkony.

Talán varázsolni is tudnak, gondolta, de a következő pillanatban a földbe gyökerezett a lába. Mielőtt visszament volna a konyhába, és becsukta volna a viharvert ajtót, valamit észrevett a küszöbön.

Valami különös tárgyat, ami vakítóan világlott a farkasszürke homályból.

Ekkor Kankalin osont mögé észrevétlenül.

– A kérdés az, hová vezetnek a nyomok – mondta Viktor, majd gyorsan zsebre vágta, amit talált.

– Nyomok? Miféle nyomok?!

– Psszt!

– Nem értek semmit!

– Találtam valamit!

Újra csend lett az előszobában, csak a szilvalekváron egyensúlyozó légy zümmögését lehetett hallani. Kankalin nyugtalanul tekergette ujjával a hajfonatait. Cseppet sem tudott nyugton maradni.

– Aranyszínű szőröket találtam a küszöbön – súgta oda Viktor, majd cuppantott a szájával.

– Micsoda?! Ezek szerint tényleg kopogott valaki! Végre történik valami!

Kankalin perdült egyet, majd körbefutotta kétszer a folyosót.

– Itt van a zsebemben – mondta izgatottan Viktor.

– Mutasd!

– Nem! Nem nyúlhatsz hozzá! Amíg én át nem tanulmányozom!

– Akkor elmondom apának!

– Apát úgysem érdekli!

– Akkor anyának!

– Ugyan! Csak legyintene!

– De akkor most mi lesz?! – ütögette az asztallapot Kankalin.

– Mi ez a zaj?! Mit csináltok már megint? – hallatszott Sára hangja a szobából.

Czukur Sára nem hagyhatta abba a főzést, merthogy a sáfrányos fácán komoly kezelest igényelt.

Ede papa a fülét vakargatta a kibelezett fotel előtt.

Czukur Viktor tudóskodva dobogott lábával a konyhapadlón, mígnem a következő váratlan elhatározásra jutott.

– A Kolompárék majd megmondják, merre induljunk! Ők indiánok!

– Az indiánok mindent tudnak?

– Már csak ők tudnak mindent. Birtokukban van az ősi tudás. A valaha volt legősibb.

– Milyen izgi! – rágta körmeit Kankalin.

– Ez a legkomolyabb dolog a világon – magyarázta Viktor, és kinyitotta a tenyerét, amelyben egy szőröcsomó pihent.

– De hisz ez arany!

– Meg kell tudnunk, ki küldte!

Czukur Ede éppen a zsírt kaparászta ki szőrös füléből, majd jól szemügyre vette azt.

Bágyatagon pislogott hozzá, mint akinek a szemébe váratlanul könny szökik.

– Mostanában elég rosszul hallok. Olyan melankólikás lettem, vagy mi! Nem vettetek észre rajtam semmi különöset? – kérdezte, de senki nem figyelt rá.

Sára kiemelte a gyöngyöző fazékból a fácánmadár kaparóját és rágni kezdte.

– Még főnie kell – csámcsogta, majd visszadobta a vízbe.

– Már három órája rotyog – nézett a szemüvege alól Ede.

– Már egy ideje traktorokat se javítasz – szólt oda Sára.

– Rájöttem: a rozsdá hasznos dolog – közölte Czukor Ede, majd ollójával kinyisszantott orrlyukából egy szőrszálat.

– Alig van közös fényképünk – tette hozzá a feleség. – Majd szólok Kankalinnak, hogy holnapra intézzem egy fénygépész! Úristen! Vajon élnek-e még valahol Krumpliban fénygépészek?!

Krumpli falu lakói tökéletesen ártatlannak és boldognak hitték magukat, bár igen furcsákat gondoltak a boldogságról, és belezavarodtak, ha számot kellett adni nemes érzéseikről.

Odakinn a konyhában Viktor és Kankalin lélegzetvisszafojtva várta a megfelelő pillanatot a szökésre!

Ezer Boldogság Szigete, úgy hívták azt a kocsmát, ahová pálmafás ingében Czukor Ede ideje nagy részét töltötte, ahová esténként elandalgott, hogy Libalegelő Károllyal és Liliom Odilóval fenéig ürítsék poharukat, majd kitöltsék a sportfogadási szelvényt.

Hogy miért szeretnek keserű sört, lötyöt inni az emberek? Megvolt erről is a maga külön bejáratú véleménye Viktornak. Csakis azért, hogy legyen okuk az örökös lustaságra, hogy soha ne kelljen kiásniuk a falu határában pihenő, ősi kincset.

Mert hogyan lehetséges az, hogy Krumpliban még soha senki nem merészkedett a föld alá?

Először mindenki rettentő kalózként kezdi, majd elszánt újságárusként folytatja, hogy aztán Krumpli falu egyetlen kocsmájában, az *Ezer Boldogság Szigetének* háromlábú asztalkájánál végezze.

– Ezennel átkeresztelem *Ezer Bolondság Szigetének* az egész falut! Így legyen! – hadonászott a légycsapójával Czukor Viktor.

– *Ezer Bolondság Szigete?* – tűnődött Kankalin. – Igen, ez Krumplira tökéletesen igaz. Az eső lassan alábbhagyott, nem verte többé az udvari port, nem kopogott már tőle a bádogeresz, nem köhögött a tetőcserép.

Csak a birkanyáj sűrű fodrait kócoló szél nem óhajtott odébb állni.

Bizonyára oka van rá, gondolta Czukor Viktor, hiszen a szél okosabb az embereknél.

– Figyelj, Viktor! Nézd! – mutatott Kankalin a bejáratú ajtó felé.

Egy gondosan összetekert pergamen hevert a földön. Sárguló papír, amit egy lila selyemszállal kötöttek át.

– Ez meg?!

Viktor óvatosan közelített hozzá. Először csak nézte, bámulta, nem mert érte nyúlni.

– Talán csak nem az égből pottyant ide? – álmétkodott Kankalin.

Czukor Kankalin és Viktor elvonultak a konyhába, de még ez sem volt elég, bebújtak a befőttek és a lekvárok közé a hűvös spájzba. Ez pedig tökéletes helyszín egy – minden bizonnyal – különleges levél olvasására.

A spájz a legjobb hely a világon, ezt minden valamirevaló ember tudja, ezért Czukor Viktor is mindig oda bújt, ha fontos döntéseket kellett hoznia. Ott smaragdszín dzsemek, zselébe ojtott barackok, meggyfűlbevalók, sárga birsek pihennek szem-lehunyvva, arra várnak, hogy valaki felébressze őket.

– Készen állsz? – nézett Kankalinra Viktor.

A fiú kihajtogatta a sárga papírost, majd hirtelen világosság támadt a pergament fölött.

Kedves Viktor!

Egy olyan országból írok, amelyet csak nagyon kevesen látogatnak.

Pedig errefelé nincs határellenőrzés, sem hegyeken vagy széles folyókon sem szükséges átkelnie annak, aki ide vágyakozik.

A legfontosabb az, hogy én mindent tudok arról, ami Krumpliban történik.

Nemcsak a csíkos hátú krumplibogár, de ennél sokkalta veszélyesebb kórokozók, mint az Álomkór, támadtak a falura, és nemsokára elérik a Ti gondosan elrejtett spájzotokat is!

Felajánlom segítségemet, de ehhez az kell, hogy személyesen megkeress!

Minden kamasz lány és fiú képes arra, hogy megtalálja az én fényes birodalmamat, amelyben a hűtők jég nélkül is hűtenek, a kályhák szén nélkül is fűtenek, ahol a meszelt szobák fala átjárható.

Nálunk még minden lehetséges, itt még valódiak a történetek.

Mifelénk fényképezőgép, mobiltelefon és nyílt láng használata tilos.

Ölel:

Csárlnsz, a nagybácsid és még ki tudja

(E levélen kívül hagytam egy apró, bátorító jelet a küszöbön.)

Kelt.

A naptár nélküli, örökkévaló idő egy ismeretlen, földalatti napszakában